

CUPRINS

Abrevieri	17
DIN PARTEA AUTORILOR	17
1. SCURT ISTORIC AL ÎNCHISORILOR ROMÂNEȘTI	21
A. Retrospectivă până în secolul al XVII-lea.....	22
B. Începuturile modernizării închisorilor din Transilvania.....	24
C. Conceptele privind pedepsirea în secolul al XVIII-lea în Țările Române, în epoca fanariotă	29
D. Regimul închisorilor la începutul secolului al XIX-lea. Închisorile în perioada regulamentelor organice	31
E. Penitenciarele din Moldova – Grigore Ghica.....	34
F. Sistemul penitenciar în timpul Regatului în România.....	40
G. Sistemul penitenciar în perioada aplicării Legii din 30 iulie 1929 pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevențiune.....	44
H. Sistemul penitenciar până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.....	52
I. Sistemul penitenciar până la 30 decembrie 1947 – proclamarea Republicii Populare Române	55
J. Două decenii de deținere politică, 1944 - 1964.....	60
K. Sistemul penitenciar în perioada 1964 - 1989	84
L. Câteva rânduri în loc de epilog	103

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I

ȘTIINȚA DREPTULUI EXECUȚIONAL PENAL	107
I. În fața sancțiunilor și executării acestora	107
II. Evoluția conceptelor cu privire la pedepse	110
III. Știința dreptului execuțional penal	124
1. Noțiune, obiect, metode.....	124
2. Dreptul execuțional penal și științele penale	126
3. Izvoarele dreptului execuțional penal.....	129
IV. Raportul juridic de drept execuțional penal.....	134
1. Generalități	134
2. Trăsături definitorii ale raportului juridic de drept execuțional penal	136
3. Subiecții raportului juridic de drept execuțional penal	138
4. Particularitățile raportului de drept execuțional penal	141
5. Suspendarea, încetarea și stingerea raportului de drept execuțional penal.....	143
V. Controlul judecătoresc asupra executării sancțiunilor de drept penal	145
1. Controlul judecătoresc asupra executării pedepselor	145

TITLUL II

LEGISLAȚIA EXECUTĂRII PEDEPSELOR ÎN ȚARA NOASTRĂ	149
1. Tradiția și legea țării cu privire la pedepsirea infracțiunilor.....	149
2. Legislația scrisă privitoare la pedepse în dreptul feudal dezvoltat	157
3. Regulamentele organice din Țările Române.....	159
4. Codul penal (condica criminalicească) din anul 1851	160
5. Condica penală ostășească.....	162
6. Legislația unirii.....	162
7. Legea asupra regimului închisorilor – 1 februarie 1874.....	164
8. Legea pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevenție din 30 iulie 1929	166
9. Pedepsele și regimul acestora stabilite prin codul de justiție militară	170
10. Pedepsele și executarea acestora conform Codului penal din anul 1936	171
11. Legislația privind pedepsele în timpul celui de-al Doilea Război Mondial	177
12. Legislația execuțional penală în perioada represiunii politice comuniste 1945 - 1968	180
13. Legislația execuțional penală în perioada totalitară. Aplicarea Codului penal – 1968, a Legii nr. 23/1069 și a H.C.M. nr. 2282/1969.....	184
14. Perfecționarea legislației execuțional penale din anul anul 1989 până la promulgarea noii legislații penale, procesual penale și execuțional penale din anii 2012 – 2013.....	187

TITLUL III**EXECUTAREA SANȚIUNILOR ȘI MĂSURILOR FĂRĂ LIPSIRE**

DE LIBERTATE	189
I. Sancțiuni și măsuri fără lipsire de libertate în Comunitatea Europeană.....	189
1. Recomandări europene referitoare la sancțiunile și măsurile aplicabile în comunitate	189
2. Recomandările europene în materie	190
II. Pedepsele, măsurile educative și măsurile neprivative de libertate dispuse prin Legea nr. 253/2013.....	193
1. Reglementarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate în țara noastră.....	193
2. Principiile generale ale executării sancțiunilor și măsurilor neprivative de libertate	195
III. Jurisdicția executării pedepselor și măsurilor neprivative de libertate	202
1. Judecătorul delegat cu executarea	202
2. Activitatea de cooperare cu serviciul de probațiune.....	203
3. Colaborarea cu instituțiile din comunitate.....	205
4. Procedura de abilitare a asociațiilor, fundațiilor și societăților comerciale	205
IV. Executarea pedepselor neprivative de libertate aplicabile persoanei fizice.....	206
1. Executarea amenzii.....	206
2. Punerea în executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi.....	208
3. Punerea în executare a pedepselor complementare aplicabile persoanei fizice	212

3.1. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi	212
3.2. Acordarea de permisiuni în executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi	217
3.3. Punerea în executare a pedepsei complementare a degradării militare	218
3.4. Punerea în executare a pedepsei complementare a publicării hotărârii de condamnare	219
V. Executarea măsurilor de individualizare a pedepselor fără privare de libertate	221
1. Amânarea aplicării pedepsei	221
1.1. Noțiuni și trăsături	221
1.2. Informarea instanței, acordarea de permisiuni sau acordul de părăsire a țării	222
1.3. Îndeplinirea obligațiilor civile pentru realizarea conținutului amânării aplicării pedepsei	224
1.4. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite prin hotărârea definitivă a instanței de judecată	224
1.5. Supravegherea de către serviciul de probațiune a executării obligațiilor pe perioada amânării executării pedepsei	229
1.6. Proceduri în situații care atrag revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei	231
3. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	234
4. Liberarea condiționată	239
4.1. Noțiune	239
4.2. Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață	240
4.3. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite de instanță	245
4.4. Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii	246
4.4.1. Noțiune și caracterizare	246
4.4.2. Punerea în executare a măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite de instanță pentru condamnatul liberat condiționat din pedeapsa închisorii	248
4.4.3. Supravegherea executării cursurilor de pregătire școlară sau de calificare	249
4.4.3.1. Supravegherea executării programelor de reintegrare	250
4.4.4. Cooperarea serviciului de probațiune cu instanța de judecată	250
4.4.5. Revocarea liberării condiționate	251
4.4.6. Anularea liberării condiționate	252
VI. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate	254
1. Minoritatea și consecințele răspunderii penale	254
2. Organizarea executării măsurilor educative neprivative de libertate	255
3. Executarea măsurii educative a stagiului de formare civică	256
4. Executarea măsurii educative a supravegherii	257
5. Executarea măsurii educative a consemnării la sfârșit de săptămână	258
6. Executarea măsurii educative a asistării zilnice	259
7. Executarea obligațiilor ce pot fi impuse minorului pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate	260

8. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate	262
9. Măsurile de colaborare cu serviciul de probațiune	264
VII. Executarea măsurilor de siguranță	264
1. Măsurile de siguranță	264
2. Executarea măsurilor de siguranță cu caracter medical	265
3. Executarea măsurii de siguranță a interzicerii ocupării unei funcții sau exercitării unei profesii	267
4. Executarea măsurii de siguranță a confiscării speciale și a confiscării extinse	268
5. Punerea în executare a obligațiilor stabilite de instanță în caz de amânare sau întrerupere a executării pedepsei detențiunii pe viață sau a închisorii	271
VIII. Executarea măsurilor preventive neprivative de libertate aplicabile persoanei fizice	273
1. Controlul judiciar și controlul judiciar pe cauțiune	273
2. Conținutul controlului judiciar	273
IX. Executarea pedepselor aplicabile persoanelor juridice	276
1. Pedepsele aplicabile persoanei juridice	276
2. Executarea pedepsei amenzii pentru persoana juridică	276
3. Executarea pedepselor complementare aplicabile persoanei juridice	278
3.1. Probleme comune pentru executarea pedepselor complementare	278
3.2. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice	279
3.3. Punerea în executare a suspendării activității persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani	279
3.4. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru pe o durată de la 3 luni la 3 ani	281
3.5. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice de la unu la 3 ani	281
3.6. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară	282
3.7. Punerea în executare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare	283
X. Executarea măsurilor preventive aplicate persoanelor juridice	285
XI. Executarea obligațiilor stabilite de procuror în cazul renunțării la pedeapsă	286
1. Executarea obligațiilor de reparare a prejudiciului	286
2. Executarea obligației de a cere scuze persoanei vătămate	287
3. Executarea unei munci neremunerate în folosul comunității	287

TITLUL IV

EXECUTAREA PEDEPSELOR ȘI MĂSURILOR PRIVATIVE

DE LIBERTATE	289
I. ORGANIZAREA EXECUTĂRII PEDEPSELOR	289
1. Instituții organizatoare ale executării pedepselor	289
2. Organizarea interioară a penitenciarului	292
3. Organizarea centrelor educative și a centrelor de detenție	294
4. Proiectul educațional al unui centru educativ și de detenție	295

5. Instituții organizatoare ale reținerii și arestării preventive	296
6. Executarea arestului la domiciliu	297
II. Pedepse, măsuri educative privative de libertate, reținerea și arestarea preventivă, măsuri privative de libertate.....	297
1. Explicații preliminare. Noul Cod penal despre pedepsele privative de libertate	297
2. Noțiunea pedepsei	298
3. Caracterele, calitățile, funcțiile și principiile pedepselor.....	300
3.1. Caracterele pedepsei	300
3.2. Calitățile pedepsei.....	303
3.3. Funcțiile pedepsei.....	305
3.4. Principiile pedepsei.....	306
4. Executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate	311
5. Controlul judecătoresc asupra executării pedepselor privative de libertate.....	313
6. Pedeapsa detențiunii pe viață.....	316
7. Pedeapsa închisorii	319
8. Măsura internării într-un centru educativ	322
9. Internarea într-un centru de detenție.....	324

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I

ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII ZILNICE ÎN PENITENCIAR	329
I. Condițiile de detenție	329
1. Primirea condamnaților în penitenciare.....	329
2. Perioada de carantină și observare.....	333
3. Programul zilnic al persoanelor condamnate.....	335
4. Clasificarea, repartizarea și stabilirea regimului de deținere.....	338
4.1. Noțiunea și tipurile regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate	338
4.2. Aplicarea, schimbarea și individualizarea regimului de executare a pedepsei privative de libertate.....	341
5. Cazarea persoanelor condamnate	344
6. Ținuta persoanelor condamnate.....	348
7. Ascultarea persoanelor condamnate în incinta penitenciarelor	349
8. Evidența persoanelor condamnate	351
8.1. Organizarea evidenței nominale și statistice.....	351
8.2. Principalele activități de evidență.....	353
9. Asigurarea apărării și vizitele cu persoanele din exterior.....	355
10. Procedura în situația îmbolnăvirii grave și a decesului	356

TITLUL II

DREPTURILE CONDAMNAȚILOR	359
1. Drepturile persoanelor condamnate.....	359
2. Drepturile condamnaților introduse prin Recomandarea Comitetului de Miniștri al statelor membre, referitoare la Regulile penitenciare europene REC (2006)2. Aspecte critice și practice.....	361

3. Libertatea conștiinței, a opiniilor și libertatea credințelor religioase.....	372
4. Dreptul la informație	375
5. Dreptul la consultarea documentelor de interes personal	377
6. Asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică	380
7. Asigurarea exercitării dreptului la petiționare și a dreptului la corespondență	381
8. Dreptul la convorbiri telefonice.....	384
9. Dreptul la comunicări on-line.....	386
10. Dreptul la plimbare zilnică	388
11. Dreptul de a primi vizite și dreptul de a fi informat cu privire la situațiile familiale deosebite	390
12. Dreptul la vizită intimă	394
13. Dreptul de a primi, cumpăra și de a deține bunuri.....	397
14. Dreptul la asistență medicală, tratament și îngrijiri	400
15. Dreptul la asistență diplomatică	401
16. Dreptul la încheierea unei căsătorii	403
17. Dreptul de a vota.....	404
18. Dreptul la odihnă și repausul săptămânal	405
19. Dreptul la muncă	405
20. Dreptul la învățământ	405
21. Dreptul la hrană, ținută, și condiții minime de cazare	405

TITLUL III

PRACTICA DISCIPLINARĂ ÎN LOCURILE DE DEȚINERE	409
I. Sistemul disciplinar	409
1. Noțiunea și scopul sistemului disciplinar	409
2. Interzicerea torturii, tratamentului inuman, degradant sau umilitor	412
3. Disciplina în locurile de deținere. Încurajarea conduitei pozitive	416
4. Recompense acordate persoanelor private de libertate.....	419
5. Acordarea recompenselor pe baza creditelor obținute.....	426
II. Abaterile disciplinare și sancționarea conduitelor negative.....	435
1. Rigoarele executării regimurilor de deținere și conduitele considerate abateri	435
2. Obligațiile și interdicțiile condamnaților	435
3. Abateri disciplinare.....	437
4. Constatarea abaterilor și procedura aplicării sancțiunilor.....	439
5. Sancțiunile ce se pot aplica pentru săvârșirea abaterilor disciplinare.....	441
6. Efectele aplicării sancțiunilor disciplinare.....	444
III. Intervenția pentru realizarea ordinii în penitenciare	445
1. Organizarea intervenției în locurile de deținere.....	445
2. Limitele folosirii forței în locurile de deținere	449
3. Proceduri standard de intervenție și imobilizare	450
4. Actele de tulburare a ordinii, nesupunerea și revolta deținuților	452
5. Refuzul de hrană – greva foamei.....	457
6. Sinuciderea și autorânirea în locurile de deținere.....	460
7. Evadarea și înlesnirea evadării	463
7.1. Evadarea	464
7.2. Înlesnirea evadării.....	468

8. Incendii, cutremure, inundații, alte calamități	472
9. Efecte	473

TITLUL IV

ASISTENȚA MEDICALĂ ÎN LOCURILE DE DEȚINERE	475
1. Noțiuni generale privind serviciile medicale în locurile de deținere	475
2. Recomandări europene transpuse în normele de drept execuțional penal românesc cu privire la asistența medicală a persoanelor condamnate	476
3. Organizarea asistenței medicale din locurile de deținere conform reglementărilor actuale	481
4. Acordarea asistenței medicale	484
5. Asistența medicală în cazuri speciale	488
5.1. Asistența medicală a femeii însărcinate	488
5.2. Asistența medicală a bolnavilor cronici	490
5.3. Asistența medicală de psihiatrie	490
5.4. Asistența medicală a persoanelor private de libertate ce prezintă semne de violență	491
5.5. Asistența medicală în situația persoanelor aflate în refuz de hrană	492
5.6. Asistența medicală în timpul executării unei sancțiuni disciplinare	492
5.7. Asistența medicală în caz de transfer într-o altă unitate	493
5.8. Asistența medicală pentru persoanele liberate	493
6. Realizarea stării igienico-sanitare a locurilor de deținere	500
7. Drepturile execuțional penale privind asistența medicală a persoanelor condamnate	501

TITLUL V

PAZA, ESCORTAREA, ÎNSOȚIREA ȘI SUPRAVEGHEREA CONDAMNAȚILOR	505
I. Factorii de criză penitenciară	505
1. Deținutul ca factor de criză	505
2. Criza sistemului penitenciar	507
3. Paza, supravegherea, escortarea și mijloacele de intervenție	509
3.1. Organizarea pazei, supravegherii și escortării	509
3.2. Paza perimetrelor locurilor de deținere cu regim de maximă siguranță și regim închis	514
3.3. Supravegherea persoanelor private de libertate	515
3.4. Amenajarea încăperilor de locuit și însoțirea persoanelor private de libertate	517
4. Escortarea persoanelor private de libertate	520
5. Percheziția persoanelor condamnate	522
5.1. Noțiune și organizare	522
5.2. Percheziția corporală amănunțită a persoanelor private de libertate	523
5.3. Percheziția corporală sumară	525
6. Percheziția generală	526

TITLUL VI

MUNCA PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE	529
1. Rolul muncii în regimurile penitenciare	529
1.1. Considerații generale	529
1.2. Prevederile Recomandării REC (2006) 2 a Comitetului de miniștri către statele membre, referitoare la regulile penitenciare europene, privind munca în locurile de deținere.....	530
2. Munca în reglementarea legislației execuțional penale românești actuale	533
3. Durata muncii și repartizarea veniturilor obținute din muncă	538

TITLUL VII**ACTIVITATEA DE RESOCIALIZARE A PERSOANELOR**

CONDAMNATE	543
1. Educare, reeducare, resocializare	543
2. Recomandarea nr. R (89)12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre al Consiliului Europei cu privire la educație	547
3. Activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială, instruirea școlară, învățământul universitar și formarea profesională a persoanelor condamnate	552
3.1. Activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială.....	552
4. Instruirea școlară	555
5. Formarea profesională	556
6. Organizarea și funcționarea bibliotecilor în locurile de deținere.....	557
7. Accesul la echipamente IT	558
8. Activități cultural-educative interpenitenciare	560
9. Activități sportive și recreative	560
10. Asistența religioasă în locurile de deținere	561

TITLUL VIII**COORDONATE SOCIOJURIDICE ALE FEMEILOR PRIVATE**

DE LIBERTATE	563
1. Considerații asupra infracționalității feminine în România.....	563

TITLUL IX**EXECUTAREA MĂSURILOR PREVENTIVE PRIVATIVE DE**

LIBERTATE	567
1. Executarea măsurilor preventive privative de libertate în Centrele de reținere și Centrele de arestare preventivă ale Ministerului Afacerilor Interne	567
1.1. Organizarea și funcționarea Centrelor de reținere și a Centrelor de arestare preventivă	567
2. Executarea reținerii și arestării preventive	568
2.1. Reținerea.....	568
2.2. Arestarea preventivă	570
3. Primirea persoanelor reținute sau arestate preventiv în centrele de reținere și arestare preventivă	571

4. Aplicarea dispozițiilor privitoare la privarea de libertate și asigurarea drepturilor persoanelor reținute și arestate preventiv	572
5. Aplicarea regimului de reținere sau arestare preventivă.....	575
6. Munca persoanelor reținute sau a arestaților preventiv	576
7. Ascultarea reținuților sau a arestaților preventiv	576
8. Transferarea persoanelor arestate preventiv în penitenciar	577
9. Acordarea drepturilor la convorbiri telefonice cu familia, vizită, pachet și cumpărături.....	578
10. Dreptul la comunicări on-line.....	580
11. Executarea măsurilor privind reținerea și arestarea preventivă a minorilor	581
12. Registrele de evidență a reținuților și arestaților preventiv	583
13. Refuzul de hrană al reținutului sau arestatului preventiv	584
14. Activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială. Accesul la bibliotecă.....	585
15. Asistența, tratamentul și îngrijirea medicală a reținuților și arestaților preventiv	585
16. Executarea măsurilor preventive privative de libertate în centrele de arestare preventivă și în secțiile de arestare preventivă din penitenciare	587
16.1. Organizarea centrelor de arestare preventivă și a secțiilor de arestare preventivă din penitenciare și rezolvarea situațiilor ce pot interveni în situația juridică a arestaților preventiv	587
17. Regimul arestaților preventiv în centrul ori secția de arestare preventivă din penitenciar	590
18. Regimul arestaților preventiv minori.....	593

TITLUL X

EXECUTAREA MĂSURILOR EDUCATIVE PRIVATIVE DE LIBERTATE

.....	595
I. Considerații generale privitoare la executarea măsurilor educative privative de libertate	595
1. Scurtă apreciere asupra problematicii minorilor.....	595
2. Conceptele noii reforme privitoare la sancțiunile pentru minori.....	599
3. Protecția persoanelor supuse măsurilor educative privative de libertate	601
II. Centrele educative și centrele de detenție	604
1. Înființarea și organizarea intervenției educaționale.....	604
2. Regimurile de executare a măsurilor educative privative de libertate.....	606
3. Individualizarea și schimbarea regimului de executare a măsurii internării într-un centru de detenție	608
4. Punerea în executare a internării într-un centru educativ și într-un centru de detenție.....	610
4.1. Punerea în executare a internării într-un centru educativ	610
4.2. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție	610
5. Condițiile internării și exercitarea drepturilor și a obligațiilor persoanelor internate	611
5.1. Condițiile internării.....	611
5.2. Drepturile persoanelor internate	612

5.3. Exercițarea dreptului la muncă	614
6. Activitățile și programele de reintegrare socială	615
7. Recompensele ce se pot acorda minorilor internați	616
8. Obligațiile și interdicțiile minorilor internați, abaterile și sancțiunile disciplinare ce se pot aplica acestora	619
8.1. Obligațiile și interdicțiile minorilor internați	619
8.1.1. Obligații:	619
8.1.2. Pe timpul executării măsurilor educative minorilor internați le este interzis:	620
8.2. Sancțiunile disciplinare aplicabile minorilor internați	622
II. Liberarea persoanelor internate, înlocuirea măsurii internării într-un centru cu măsura educativă a asistării zilnice, continuarea executării măsurii educative privative de libertate în penitenciar	624
1. Liberarea persoanelor internate	624
2. Procedura și condițiile înlocuirii măsurii internării cu asistarea zilnică	625
3. Procedura și condițiile de acordare a liberării din centrul educativ sau de detenție	627
4. Continuarea executării măsurii educative privative de libertate în penitenciar	627
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	629